

Integraal Water

In samenwerking met
– Hoogheemraadschap Hollands
Noorderkwartier
– Gemeente Alkmaar
– Provincie Noord-Holland

Op 23 juni 2005 organiseerde het netwerk voor waterbodemeskundigen Baggernet in samenwerking met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Gemeente Alkmaar en Provincie Noord-Holland een bijeenkomst in Alkmaar naar aanleiding van de totstandkoming van het Integraal Waterplan Alkmaar. Voordat met de inrichting van het Alkmaarse watersysteem wordt begonnen, zullen de vervuilingbronnen worden aangepakt en watergangen waar nodig worden gebaggerd. Op de themadag, waaraan ruim 200 belangstellenden deelnamen, werd ingegaan op het effect van baggeren voor het bereiken van een gezond, veilig en duurzaam watersysteem. Tijdens de middagexcursie per boot door de grachten van Alkmaar werden diverse baggerlocaties toegelicht.

— Omdat het baggeren van de watergangen over een periode van 5 jaar en grootschalig plaats gaat vinden, werd een convenant afgesloten tussen Hoogheemraadschap, Gemeente en Provincie. Het convenant werd op 23 juni door mevrouw De Vries, dijkgraaf, de heer Binnendijk, wethouder Milieu, en de heer Moens, gedeputeerde Milieu ondertekend.

— In hun welkomstwoord stonden de bestuurders stil bij wat voorafging aan de tot-

standkoming van het waterplan. Mevrouw De Vries, dijkgraaf Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, schetste kort de in december 2002 gesloten overeenkomst tussen de toenmalige waterschappen en de gemeente Alkmaar voor een integrale aanpak van het watersysteem. Die overeenkomst behelsde aanpak van achterstallig baggeronderhoud, overdracht van het stedelijk wateronderhoud van gemeente naar waterschap, invulling van recreatie en ecologische oevers en de aanpak van de overstorten, riolering en afkoppelprojecten. De heer Moens, gedeputeerde Provincie Noord-Holland, ging in op het belang van de goede samenwerking tussen betrokken partijen. Tenslotte onderstreepte de heer Binnendijk, wethouder Milieu van de Gemeente Alkmaar, nut en noodzaak van goed waterbeheer in de stad voor leefomgeving, ecologie en recreatie.

— Waarom een Waterplan en wat er allemaal komt kijken om zo'n Waterplan van de grond te krijgen, lieten Jan Wijn van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Willem van Douwen van Gemeente Alkmaar zien. Eerst vond uitgebreid overleg plaats tussen betrokken partijen waarbij conflicten en meningsverschillen uit de weg werden geruimd. Iedere organisatie moest voldoende eigenbelang zien, en gemeenschappelijke belangen

plan Alkmaar

werden verkend. Parallel daaraan was een uitgebreid communicatietraject in gang gezet met zo'n 80 belangengroepen, waarvoor ook workshops georganiseerd werden. Toen volgde een inventarisatie van wensen, ambities, kosten en maatregelen, waarbij tegelijk rekening gehouden werd met ontwikkelingen op het gebied van de woningbouw en de groeiende behoefte van burgers aan recreatiemogelijkheden. Welke onderwerpen betrek je in een Waterplan? In Alkmaar zijn dat waterkwaliteit en –kwantiteit, riolering, natuur, recreatie, ruimtelijke ordening en bagger. Een Waterplan is een goed instrument om samenwerking tussen overheden te verbeteren en maatregelen op elkaar af te stemmen, wat weer leidt tot een grotere kans op het verkrijgen van subsidie en kostenefficiëntie in de hand werkt.

— Een belangrijk knelpunt bij de totstandkoming van het Waterplan bleek het onderdeel baggeren. De baggeractiviteiten werden geraamd op 70% van de totale kosten van het Waterplan. De waterschappen hadden een fors tekort aan budget voor het benodigde baggerwerk. Er is daarom zelfs overwogen om de baggerwerkzaamheden uit het Waterplan te schrappen. Maar uiteindelijk hebben de waterschappen een moedig besluit genomen: baggeren is een must, het is een kerntaak voor de waterschappen, een Waterplan zonder baggeractiviteiten

is onacceptabel. Het baggerwerk zal gefaseerd worden uitgevoerd om de kosten betaalbaar te houden.

— Voordeel van het hebben van een Waterplan is dat afspraken vastliggen, de eventuele vrijblijvendheid is eraf, het is een hulpmiddel om die afspraken ook na te komen. De weg naar het Waterplan is lang geweest: het oriënteringstraject leidend tot de intentieverklaring voor een integrale aanpak van het watersysteem heeft een jaar gevegd. Het formuleren van het uiteindelijke Waterplan nam vervolgens twee jaar in beslag en daarna was er nog bijna een jaar nodig voor bestuurlijke vaststelling.

— Rob Bloemsma van de Provincie Noord-Holland ging in op de sanering van de waterbodem in Alkmaar, waarbij hij de 'cirkel van het meten' toelichtte die elementen bevat als historisch onderzoek, kwantiteit- en kwaliteitsmetingen, het maken van een digitaal terreinmodel, en uitvoering en beheer van baggerwerk. Goed onderzoek leidt tot een realistischer inschatting van de hoeveelheid bagger, waardoor subsidieaanvragen meer kans op succes hebben en er gericht onderhandeld kan worden bij aanbesteden van baggerwerk.

— In Alkmaar werd op een aantal plekken een te grote hoeveelheid PAK, koper en zink

geconstateerd, en mogelijke actuele verspreidingsrisico's van verontreinigingen. Ten behoeve van waterbodembeheer heeft de Provincie Noord-Holland een informatie-systeem ontwikkeld (Bison-H) dat kan communiceren met de beheersystemen van de waterschappen.

— Samenwerken is vooruitkijken en teamwork leidt tot succes. Deze statements werden geïllustreerd aan de hand van filmbeelden van voetbalwedstrijden. Gert Hartog, werkzaam bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en projectleider van het Integraal Waterplan, toonde de overeenkomsten tussen het maken van een doelpunt en het afsluiten van een convenant. In beide situaties moeten partijen bereid zijn om samen te werken en elkaars fouten op te vangen, je moet elkaar de bal toespelen om tot succes te komen.

— In Alkmaar is dat gelukt. En dat succes werd ter plekke getoond door de ondertekening van het convenant door dijkgraaf, wethouder en gedeputeerde.